

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول: کلیات پژوهش
۲	1.1. مقدمه
۲	2.1. بیان مسأله (تعریف موضوع پژوهش)
3	3.1. اهمیت و ضرورت موضوع پژوهش
4	4.1. اهداف پژوهش
4	5.1. روش پژوهش
4	1.5.1. روش تحقیق از نظر روش و هدف
4	2.5.1. روش یافته اندوزی (روش گردآوری داده‌ها)
4	3.5.1. روش تجزیه و تحلیل
4	4.5.1. فرآیند تحقیق (سیر اندیشه‌ی دستیابی به نتیجه تحقیق)
5	فصل دوم: پایگاه نظری پژوهش
6	1.2. مفهوم محله
7	2.2. بافت یا محله (محله و تفاوت آن با بافت)
7	3.2. محله بعنوان مکانی برای سکونت
7	4.2. هویت مکان زندگی و دستاوردهای حاصل از احراز هویت
8	5.2. ساختار حیات سنتی
8	6.2. ویژگی‌های محله مسکونی کهن
8	1.6.2. ساختار اجتماعی محله
9	2.6.2. ابعاد شکل‌گیری محله
9	3.6.2. تمایز
9	4.6.2. خودکفایی
9	5.6.2. سلسله مراتب فضایی محله
9	6.6.2. فعالیت‌ها و رفتارها در محله
10	7.2. ساختار کالبدی محله و ویژگی‌های آن

8.2.	محلّه و گذر در شهرهای کهن	11
9.2.	جمع‌بندی مطالب	12
10.2.	معیارهای مورد نیاز یک محلّه مسکونی مطلوب و شرایط لازم جهت بازیابی هویت یک بافت بعنوان محلّه‌ای مسکونی....	13
1.10.2.	شرایط مورد نیاز جهت بازیابی یک محلّه بعنوان حوزه‌ای از شهر	14
2.10.2.	شرایط مورد نیاز جهت بازیابی هویت یک محلّه بعنوان مکانی برای سکونت	۱۸
11.2.	مفهوم ساماندهی و جایگاه آن در پروژه حاضر	28
12.2.	تجارب داخلی و خارجی در زمینه مرمت شهری	29
1.12.2.	طرح بهسازی و نوسازی محلّه جماله در اصفهان	29
2.12.2.	طرح بازسازی و احیاء محلّه حفصیه‌ی تونس	33
3.12.2.	نتیجه‌گیری	37
41.	فصل سوم : شناخت بستر طراحی	41
1.3.	معنی و مفهوم واژه تهران (وجه تسمیه)	41
2.3.	موقعیت جغرافیایی و طبیعی	41
3.3.	تاریخچه پیدایش و سیر تحولات شهر تهران	42
1.3.3.	پیدایش شهر تهران و رشد آن در دوره صفویه و زندیه	42
2.3.3.	سیر تحول شهر در دوران قاجار	45
3.3.3.	سیر تحول شهر در دوره پهلوی اول	45
4.3.3.	سیر تحول شهر از دوره‌ی پهلوی دوم تا حال حاضر	54
4.3.	طراحی شهر و محلّه در تهران	55
5.3.	بررسی سیر تحولات محلّه عودلاجان	56
1.5.3.	پیشینه‌ی تاریخی	56
2.5.3.	تحولات کالبدی محلّه‌ی عودلاجان	60
6.3.	بررسی بافت حیات شاهی (هیئت شاهی)	71
1.6.3.	پیشینه‌ی تاریخی	71
2.6.3.	وجه تسمیه	71
3.6.3.	شناخت محدوده محلّه حیات شاهی	71
4.6.3.	عناصر و بناهای شاخص محلّه	73

فصل چهارم: بررسی ویژگی‌ها، امکانات و محدودیت‌های بافت 83

1.4. ویژگی‌های دسترسی و شبکه رفت و آمد در بافت 83

1.1.4. خیابان ناصر خسرو (ناصریه) و گذر مروی (شترگلو) 83

2.1.4. گذر حق پرست (حیات شاهی) 86

3.1.4. معرفی معابر تاریخی اصلی و خیابان‌های برشی در محدوده مورد مطالعه 87

4.1.4. طبقه بندی معابر از لحاظ عملکرد و عرض موجود 88

5.1.4. بررسی امکانات و محدودیت‌های حرکتی در بافت 89

2.4. ویژگی‌های کالبدی - فضایی 90

1.2.4. گره‌ها (اجتماعی): مکانهای متمرکز و قانونی 92

2.2.4. ساختار استخوانبندی و مرکز محله 93

3.2.4. بررسی امکانات و محدودیت‌های کالبدی - فضایی 95

3.4. ویژگی‌های هویتی - کارکردی ۹۸

1.3.4. میزان سازگاری فعالیت‌های موجود در محله 99

2.3.4. فضاها، فعال، نیمه فعال و غیرفعال 100

3.3.4. بررسی امکانات و محدودیت‌های هویتی - کارکردی 101

4.4. ویژگی‌های بصری - زیبا شناختی 101

1.4.4. گوناگونی فرم 101

2.4.4. گوناگونی و تنوع مصالح 101

3.4.4. تناسبات بصری 103

4.4.4. سکانس‌های دید ۱۰۶

5.4.4. کریدورهای بصری 107

6.4.4. منظرهای با اهمیت محله 108

7.4.4. بررسی امکانات و محدودیت‌های بصری و زیبایی شناختی 110

5.4. ویژگی‌های اجتماعی - اقتصادی 113

1.5.4. احساس تعلق ساکنان به محله خود 114

115.....	2.5.4. دلایل نارضایتی ساکنان از محله خود
116.....	3.5.4. دلایل ماندگاری ساکنان در محله
117.....	4.5.4. وضعیت اشتغال ساکنان محله
118	5.5.4. مسایل اجتماعی موجود
118	6.5.4. مسایل اقتصادی موجود
119	6.4. جمع‌بندی مطالب
120	فصل پنجم: تحلیل و آنالیز اطلاعات
121	1.5. مقدمه
121	2.5. تحلیل اطلاعات
127	فصل ششم: سیاست گذاری
128	1.6. تعیین اهداف کلان
128	1.1.6. مروری بر طرح‌های فرادست
134	2.1.6. اهداف محوری (کلان) پژوهش
134	2.6. اهداف خرد (موضوعی)
134	3.6. راهبردها
134	4.6. سیاست‌ها
148	فصل هفتم: طراحی
148	1.7. اصلاح دسترسی‌ها و شبکه رفت و آمد
150	1.1.7. تبدیل خیابان ناصرخسرو به پیاده‌راه
153	2.7. طرح پیشنهادی کاربری
156	1.2.7. تالار نمایش‌های آیینی پیشنهادی
163	3.7. طراحی گذر حیات‌شاهی
164	4.7. تعیین میزان و نوع مداخله در بافت
172	5.7. توجیه اقتصادی طرح
۱۷۲	6.7. تأثیرپذیری طرح از ساماندهی به شیوه مشارکتی (نقش مشارکت مردمی در طراحی)
173	7.7. ضوابط و دستورالعمل‌ها
173	1.7.7. ضوابط و مقررات ساخت و ساز

173	 2.7.7. ضوابط و مقررات پارکینگ
174	 3.7.7. ضوابط و مقررات بارانداز
174	 4.7.7. ضوابط و مقررات تجهیزات و تأسیسات شهری
174	 5.7.7. پیشنهاد خودروهای برقی جهت تردد در بافت
175	 6.7.7. ضوابط و مقررات مربوط به میدان جلوخان شمس‌العماره
176	 7.7.7. ضوابط مدیریتی
177	 8.7.7. نورپردازی
۱۷۷	 9.7.7. ضوابط پیشنهادی جهت حفظ انسجام و یکپارچگی بافت
۱۷۸	 10.7.7. ضوابط پیشنهادی جهت بهبود مدیریت گردشگری در محله
178	 11.7.7. ضوابط کلی

فهرست جدول‌ها

عنوان	صفحه
جدول (1-2): ایده‌های پیشنهادی برای دستیابی به هم‌تندگی در محله	15
جدول (2-2): ایده‌های پیشنهادی برای دستیابی به نفوذپذیری در محله	16
جدول (3-2): ایده‌های پیشنهادی برای دستیابی به خوانایی محله	17
جدول (4-2): ایده‌های پیشنهادی برای دستیابی به آسایش در محله	19
جدول (5-2): ایده‌های پیشنهادی برای دستیابی به امنیت در محله	21
جدول (6-2): ایده‌های پیشنهادی برای دستیابی به آرامش در محله	23
جدول (7-2): ایده‌های پیشنهادی برای دستیابی به خودمانی‌بودن محله	25
جدول (8-2): ایده‌های پیشنهادی برای دستیابی به دنج‌بودن محله	28
جدول (1-5): تحلیل ویژگی‌های کالبدی- فیزیکی محله	122
جدول (2-5): تحلیل ویژگی‌های هویتی-کارکردی محله	123
جدول (3-5): تحلیل ویژگی‌های حرکتی محله	124
جدول (4-5): تحلیل ویژگی‌های بصری و زیبایی‌شناختی محله	125
جدول (5-5): تحلیل ویژگی‌های اجتماعی و اقتصادی محله	126
جدول (1-6): تعیین اهداف خرد، راهبردها و سیاستهای کالبدی- فیزیکی محله	135
جدول (2-6): تعیین اهداف خرد، راهبردها و سیاستهای هویتی- کارکردی (1) محله	136
جدول (3-6): تعیین اهداف خرد، راهبردها و سیاستهای هویتی- کارکردی (2) محله	137
جدول (4-6): تعیین اهداف خرد، راهبردها و سیاستهای هویتی- کارکردی (3) محله	138
جدول (5-6): تعیین اهداف خرد، راهبردها و سیاستهای هویتی- کارکردی (4) محله	139
جدول (6-6): تعیین اهداف خرد، راهبردها و سیاستهای هویتی- کارکردی (5) محله	140
جدول (7-6): تعیین اهداف خرد، راهبردها و سیاستهای هویتی- کارکردی (6) محله	141
جدول (8-6): تعیین اهداف خرد، راهبردها و سیاستهای هویتی- کارکردی (7) محله	142
جدول (9-6): تعیین اهداف خرد، راهبردها و سیاستهای حرکتی محله	143

- جدول (6-10): تعیین اهداف خرد، راهبردها و سیاستهای بصری و زیبایی شناختی محله 144
- جدول (6-11): تعیین اهداف خرد، راهبردها و سیاستهای اجتماعی محله 145
- جدول (6-12): تعیین اهداف خرد، راهبردها و سیاستهای اقتصادی محله 146
- جدول (7-1): تعیین میزان و نوع مداخله در قسمت‌های مختلف بافت 164

فهرست شکل ها

صفحه	عنوان
11	شکل (1-2): الگوی محله و گذر در شهر کهن
30	شکل (2-2): طرح بهسازی و نوسازی محله جماله
33	شکل (3-2): موقعیت اجرای فاز 1 و 2 طرح محله حفصیه
34	شکل (4-2): طرح بازسازی محله حفصیه (فاز 1)
34	شکل (5-2): طرح بازسازی محله حفصیه (فاز 2)
41	شکل (1-3): قدیمی ترین تصویر تهران از سمت جنوب
42	شکل (2-3): موقعیت استقرار تهران در حاشیه جنوبی دماوند و رشته کوه البرز
42	شکل (3-3): قنات اطراف تهران
43	شکل (4-3): موقعیت استقرار تهران در جاده ابریشم
44	شکل (5-3): برج و باروی تهران در عهد صفوی
45	شکل (6-3): موقعیت استخوانبندی اصلی در حصار صفوی
46	شکل (7-3): دروازه های تهران در دوره قاجار
46	شکل (8-3): چشم انداز مسجد شاه از بازار تهران
47	شکل (9-3): دارالخلافه ناصری و موقعیت دروازه های آن
48	شکل (10-3): عمارت شمس العماره و سردر آن
48	شکل (11-3): خیابان باب همایون و سردر الماسیه
49	شکل (12-3): تحولات مسیرهای دسترسی در دوره پهلوی اول
51	شکل (13-3): کروکی دروازه ها و حصارهای قدیمی تهران (از زمان شاه طهماسب صفوی تا رضاشاه پهلوی)
52	شکل (14-3): موقعیت استخوانبندی تهران در دوره های گوناگون
53	شکل (15-3): رابطهای عناصر و کاربری های استخوانبندی تهران در دوره پهلوی اول (1)
53	شکل (16-3): رابطهای عناصر و کاربری های استخوانبندی تهران در دوره پهلوی اول (2)
53	شکل (17-3): رابطهای عناصر و کاربری های استخوانبندی تهران در دوره پهلوی اول (3)
54	شکل (18-3): روند توسعه تهران (دهه 20 تا حال)

- شکل (3-19): موقعیت و محدوده محلات 5 گانه تهران در نقشه کرشیش 57
- شکل (3-20): محدوده محله عودلاجان در نقشه کرشیش 58
- شکل (3-21): موقعیت بناهای شاخص محله عودلاجان 59
- شکل (3-22): نقشه دارالخلافه تهران ترسیمی بره‌زین، سال 1257 ه. ق. 60
- شکل (3-23): نقشه دارالخلافه تهران، ترسیمی الیانی‌کولایوچ بره‌زین 61
- شکل (3-24): نقشه دارالخلافه تهران، ترسیمی از موسیو کرشیش 62
- شکل (3-25): نقشه دارالخلافه ناصری، ترسیمی عبدالغفار نجم‌الملک 63
- شکل (3-26): مقایسه نقشه های برزین (1257 ه. ق) و کرشیش (1275 ه. ق) 64
- شکل (3-27): نقشه دارالخلافه تهران ترسیمی عبدالغفار نجم‌الملک (1309 ه. ق) 66
- شکل (3-28): روی هم انداختن نقشه های 1275 ه. ق و 1309 ه. ق 66
- شکل (3-29): GIS تهران 1374 ه. ش 67
- شکل (3-30): روی هم انداختن نقشه های 1309 ه. ق 1374 ه. ش 70
- شکل (3-31): پامنا 1275 ق 72
- شکل (3-32): محدوده عودلاجان و محله حیات شاهی در تهران عهد صفوی 72
- شکل (3-33): محدوده عودلاجان و محله حیات شاهی در منطقه 12 تهران 72
- شکل (3-34): موقعیت بناهای شاخص در محدوده امروزی محله حیات شاهی 73
- شکل (3-35): نمایی از مدرسه فخریه 74
- شکل (3-36): پلان و برش طولی از مدرسه فخریه (خان‌مروی) 75
- شکل (3-37): تصویر سه‌بعدی از مسجد سپهسالار قدیم 76
- شکل (3-38): پلان مسجد سپهسالار قدیم 77
- شکل (3-39): برش عمودی (د-د) از مسجد سپهسالار قدیم 77
- شکل (3-40): پلان مسجد میرزا محمود وزیر 78
- شکل (3-41): تصویر سه بعدی از مسجد میرزا محمود وزیر 78
- شکل (3-42): نقشه اصلی موسیو کرشیش از تهران، سال 1275 79
- شکل (3-43): موقعیت تکیه حیاط شاهی در محله حیاط شاهی 79
- شکل (3-44): نقشه محله و موقعیت تکیه حیات شاهی، 1343 80
- شکل (3-45): نقشه محله و موقعیت تکیه حیات‌شاهی، سال 1381 81

- شکل (4-1): موقعیت تقریبی گوشه غربی ارگ و زاویه دید طراحی فلاندندر سال 1256 ه.ق 84
- شکل (4-2): وضعیت خندق و حصار بخش شرقی ارگ تهران و عناصر مهم شهری اطراف در سال 1275 ه.ق 85
- شکل (4-3): معرفی گذرهای تاریخی و خیابانهای برشی ناسازگار در بافت 87
- شکل (4-4): طبقه‌بندی معابر از لحاظ عملکرد 88
- شکل (4-5): طبقه‌بندی معابر از لحاظ عرض موجود 88
- شکل (4-6): جانمایی آسیب‌های حرکتی در بافت 89
- شکل (4-7): وضعیت ارزش ابنیه موجود در بافت 90
- شکل (4-8): طبقه بندی ابنیه موجود از لحاظ تعداد طبقات 91
- شکل (4-9): نمایش گره‌های اجتماعی و مسیر آیینی 92
- شکل (4-10): موقعیت عناصر کالبدی با اهمیت در بافت 92
- شکل (4-11): نقشه کیفیت ابنیه موجود در بافت 93
- شکل (4-12): ساختار استخوانبندی محله حیات شاهی و نحوه ارتباط آن با استخوانبندی اصلی تهران 94
- شکل (4-13): جانمایی جداره‌های فرسوده و سردرهای ارزشمند بافت 96
- شکل (4-14): میزان نفوذپذیری در نواحی مختلف بافت 97
- شکل (4-15): نقشه کاربری‌های موجود در بافت 98
- شکل (4-16): میزان سازگاری و ناسازگاری فعالیت‌های موجود در بافت 99
- شکل (4-17): نقشه جانمایی فضاهای فعال و نیمه فعال موجود در بافت 100
- شکل (4-18): پلان جانمایی الحاقات در نماها 112
- شکل (4-19): میزان اصالت محلی ساکنان 113
- شکل (4-20): میزان علاقمندی ساکنان به محله خود 114
- شکل (4-21): علل عدم رضایت ساکنان از محله خود 115
- شکل (4-22): دلایل ماندگاری ساکنان در محله 116
- شکل (4-23): نوع و وضعیت اشتغال ساکنان محله 117
- شکل (4-24): تراکم جمعیت در روز (منطقه 12 تهران) 118
- شکل (4-25): تراکم جمعیت در شب (منطقه 12 تهران) 118
- شکل (6-1): طرح تفصیلی محله حیات‌شاهی (مصوب 1371) 130
- شکل (6-2): طرح تفصیلی منطقه 12 تهران (مصوب 1385) 132